

Maar eerst nog het openbaar-debat tussen burgers en politiek hierover op:
DONDERDAG 10 NOV 20:00uur U bent welkom !!

	RAADSVORSTEL Par.afd.hfd
Kenmerk	RV/988/161027/JV
Raadsvergadering	24 november 2016
Commissie(s)	Bestuur & Middelen Datum: 14 november 2016
Gewijzigd voorstel	nee
Bijlagen	nee
Portefeuillehouder	college
Afdeling	Staf
Ambtenaar/telefoonnummer	drs. J. Visser/tel. 035-6559512
Datum	2 november 2016
Onderwerp	Zienswijze op rapport Bestuurskrachtonderzoek Gooi en Vechtstreek.
CONCEPT-BESLUIT Voorgesteld wordt: Een zienswijze van de gemeenteraad, op het rapport bestuurskrachtonderzoek Gooi en Vechtstreek "Het resultaat telt" van 29 augustus 2016, gericht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, vast te stellen.	

Inleiding

Op 29 augustus 2016 is het rapport van Deloitte over de bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek gepubliceerd. Aan de gemeenteraden in de regio is op 19 september 2016 door Deloitte een toelichting op het rapport gegeven. Op 5 oktober 2016 is een toelichting gegeven aan de gemeenteraad van Wijdemeren in aanwezigheid van gedeputeerde Van der Hoek. Gedeputeerde Staten verzoeken de raad van Wijdemeren per brief van 14 september 2016 om uiterlijk 14 november 2016 een zienswijze op het rapport bij hen in te dienen. Informeel is deze termijn verlengd tot en met 24 november 2016. Het college verzorgt als dagelijks bestuur een **concept-zienswijze** en legt deze aan de gemeenteraad ter beraadslaging en besluitvorming voor.

Argumenten:

Lokale bestuurskracht:

In het rapport wordt de bestuurskracht van de gemeente Wijdemeren gekwalificeerd als onvoldoende. Dit oordeel was expliciet en is zonder veel mitsen en maren gegeven. Uit de toelichting van Deloitte in gesprekken bij de gemeente, blijkt dat men er naar heeft gestreefd een duidelijke kwalificatie te geven. Opvallend daarbij is dat het omgevingsbeeld, het professioneel beeld en het zelfbeeld van de gemeente overeenkomen. Wij herkennen ons in de analyse die het rapport geeft zoals uit het zelfbeeld blijkt. Op terreinen zoals bijvoorbeeld de economische ontwikkeling van de gemeente, verkeer en vervoer, accommodatiebeleid en verdergaande digitalisering van de gemeentelijke organisatie is dit vooral merkbaar. Genoemd in dit kader is de geringere rol die de gemeente speelt in ontwikkelingen op toeristisch-recreatief gebied, de belangrijkste bedrijfstak in onze gemeente. Anders dan hier en daar gesteld wordt mag van de gemeente wel verwacht worden dat zij op dit gebied een regisserende rol vervult, of in ieder geval samen met de provincie en andere omliggende gemeenten, nadrukkelijk regisserend optreedt. Het gaat immers, voor wat betreft de Oostelijke Vechtplassen, grotendeels om het grondgebied van onze gemeente.

nogal wiesdes, het college heeft zelf een eenzijdig zelfbeeld geschetst

en gebaseerd op meningen

en die rol vervult de gemeente dus ook in de gebiedscommissie

De gemeente komt ook menskracht tekort waar het gaat om het verlenen van adequate ondersteuning van bestuurders in de regio Gooi en Vechtstreek. Voorbeelden hiervan zijn het Provinciaal Verkeer en Vervoer Beraad(PVVB) en de participatie in de ontwikkelingen rond de Metropool Regio Amsterdam(MRA). Hierdoor kan de gemeente te weinig invloed uitoefenen op regionale dossiers. Weinig invloed van de gemeente betekent vervolgens dat het zogenaamde “democratisch gat”(geringe invloed van de gekozen bestuursorganen van de gemeente op dossiers in de regio) wordt vergroot.

Deloitte stelt dat de kwalificatie “onvoldoende bestuurskracht” nog niet betekent dat de gemeente thans slecht functioneert. Echter de kloof tussen de omschreven ambities en de daarvoor beschikbare middelen is te groot. Zeker op termijn ontstaat er derhalve een steeds groter wordend probleem. De kritiek richt zich met name op het te weinig proactief opereren van de gemeente.

→ **precies en daarom is het zo wenselijk om samen te werken**

De gemeentelijke organisatie wordt omschreven als kwetsbaar, met vele één-, twee- of drie man/vrouw functies. De gemeente huurt dan ook vaak mensen in ter vervanging bij ziekte of om gespecialiseerd werk uit te voeren. Die kwetsbaarheid uit zich vooral bij de ondersteunende afdelingen, in het bijzonder P&O en ITP(informatisering, techniek en procesmanagement), kortom de ICT afdeling. De komst van de Omgevingswet zal ook een behoorlijke impact hebben op onze organisatie. Anderzijds stelt het rapport terecht dat de meeste ambtenaren zich buitengewoon inzetten en daardoor nog veel tot stand weten te brengen.

→ **logisch dat is bij iedere verandering een feit**

Op ondergeschikte punten herkennen wij ons niet in het rapport.

De kritiek vanuit de omgeving op het verlenen van de **evenementenvergunningen** delen wij niet. Het kan zijn dat vergunningen pas in een laatste fase worden verleend, maar daaraan voorafgaand zijn er veelal gesprekken gevoerd over de opzet van de (vooral grotere) evenementen. Tevens komt het veel voor dat aanvragers er erg lang over doen om de juiste gegevens te verstrekken, waardoor ook vergunningen laat kunnen worden verleend.

Tenslotte een punt dat niet klopt: Het gestelde in het rapport op blz. 59 over de aanpak van **verkeersonveilige situaties** is niet geheel juist. Door de gemeente was aangegeven dat de helft van de projecten aan het eind van de collegeperiode zou zijn afgerond, niet dat dit nu de stand van zaken is. De correctie hierop is niet in het definitieve rapport terecht gekomen.

In het algemeen echter onderschrijven wij de analyse die het rapport geeft. De gedroomde uitkomst van dit college !!!

Regionale bestuurskracht:

Deloitte acht juist ook de regionale bestuurskracht problematisch, als wordt gekeken naar het bestuurlijke systeem met zeven gemeenten en een regio-organisatie. In het sociaal domein is dat minder een probleem dan in het fysieke domein. De meningsverschillen zijn in het sociaal domein ook minder groot. In het rapport worden twee voorbeelden genoemd van onderwerpen die in het fysieke domein vragen om regionale bestuurskracht, het MIRT onderzoek en de regionale woonvisie. Beide onderwerpen zijn van groot belang voor de ontwikkeling van onze gemeente en de regio. Daartegenover staat een verdeelde regio, onvermijdelijk overigens als er zeven gemeenten zijn, die via vele schijven tot een gezamenlijke aanpak moeten komen. Naast een structuurprobleem is er ook een cultuurprobleem, dat door Winsemius werd aangeduid met de term “mee sribbelen”. Deloitte beschrijft een conserverend perspectief versus een transformerend perspectief, een zeer herkenbaar beeld. Ook op het gebied van de bedrijfsvoering stukt de samenwerking. Het debacle van het tot stand brengen van een Shared Service Center voor toen nog acht gemeenten, exclusief Huizen, in 2013 is daarvan een goed voorbeeld. Inmiddels heeft de regio opnieuw het initiatief genomen om middels een soort directieraad van gemeentesecretarissen een gezamenlijke aanpak van bedrijfsvoering te stroomlijnen.

nogal logisch als je de eigen identiteit van jouw gemeente koestert

→ **en wie haakte er destijds af ..... HILVERSUM**

Bijvoorbeeld is niet te begrijpen waarom de regio Gooi en Vechtstreek geen gezamenlijk strategisch personeelsbeleid heeft ontwikkeld. Hard nodig gezien de vergrijzing van het personeelsbestand.

→ is toch geen reden voor fusie?!

Het organiseren van meer doorzettingsmacht in de regio is als oplossing problematisch omdat dit op gespannen voet staat met de gemeentewet en de bevoegdheden van de zeven gemeenteraden. Blijft over dat wordt gesleuteld aan het bestaande bestuurlijke systeem, waarbij de regio een aantal aanbevelingen heeft gedaan om tot meer stroomlijning te komen.
op puur regionale aspecten zouden best afspraken te maken zijn

Conclusie:

van het college..... niet de onze hoor, feiten ontbreken nog steeds !

Wij onderschrijven het rapport waar het gaat om de lokale bestuurskracht als ook de regionale bestuurskracht, met in acht name van een aantal opmerkingen zoals bovenstaand omschreven.

Oplossingsrichtingen:

Deloitte heeft op 5 oktober jl. in de presentatie aan de raad een aantal oplossingsrichtingen aangegeven, die hierna worden behandeld.

1. Niets doen.

Indien het rapport wordt onderschreven is de optie niets doen niet aan de orde. Dat zou alleen aan de orde zijn als het rapport niet wordt onderschreven. Bovendien blijkt uit de woorden van de gedeputeerde in de raadsbijeenkomst van 5 oktober jl. impliciet dat de provincie de analyse van het rapport onderschrijft, immers er werd door hem gevraagd om "overtuigend aan te tonen" hoe de gemeente Wijdemeren de bestuurskracht gaat verbeteren.

2. Ambities verlagen

Om de bestuurskracht te verbeteren zou het ambitieniveau verlaagd kunnen worden. Hier is echter wel een principieel punt aan de orde. Een gemeente is er om het welzijn en de welvaart van haar burgers in stand te houden en te bevorderen. Het is principieel onjuist om de gemeente als systeem belangrijker te vinden dan de belangen van de burgers. Immers het ambitieniveau verlagen zou ten koste gaan van voorzieningen voor burgers. Op de gemeentelijke organisatie is, zoals ook Deloitte aangeeft, al fors bezuinigd en het rapport nodigt niet uit om dat nog meer te doen. Het zou de kwetsbaarheid nog verder vergroten. Is de gemeente te ambitieus? Uit het raadsakkoord blijkt dat niet, daar worden de ambities bescheiden genoemd. Het is ook te verwachten dat de inwoners een verlaging van het ambitieniveau niet zouden appreciëren en zich terecht de vraag zouden stellen of hun hoge lokale lasten dan wel goed werden besteed. Ook de gemeenteraad, is de verwachting, zal in meerderheid dat geen begaanbare weg vinden.

3. Investeren in de gemeentelijke organisatie.

Het is mogelijk om de gemeentelijke organisatie op kwetsbare onderdelen te versterken. Een eerste exercitie van het management levert een extra investering in de organisatie op van ruwweg € 800.000 tot € 1.000.000. De getallen zijn arbitrair en een inschatting, maar ongeveer op dat niveau ligt het wel. Deze investering zou ook personeel op een meer strategisch niveau en dus hoger loonschaal niveau moeten omvatten waarmee een kwaliteitsimpuls zou worden gegeven, iets wat gezien de omvang van onze organisatie niet goed mogelijk is omdat het functiegebouw daar niet in voorziet. Dergelijke medewerkers worden daarom thans waar dat nodig is ingehuurd. Aangezien het woonlastenniveau al ligt op 144% van het landelijke gemiddelde (conceptbegroting 2017) ligt het niet voor de hand deze nog verder te verhogen. Dat betekent dat deze investering ten koste zal gaan van

voorzieningen voor burgers en ook daarbij is aan de orde of dit wel ten principale een te rechtvaardigen keus is. Ook hier dreigt dan “het systeem gemeente” belangrijker te worden gevonden dan voorzieningen voor burgers. Met andere woorden gezegd: “er komt een keer een eind aan dat wat je nog kunt rechtvaardigen om een gemeente zoveel mogelijk zelfstandig in stand te houden”. Kan de gemeente het nog tot bijvoorbeeld 2023, waarbij verondersteld mag worden dat er fusies in de Gooi en Vechtstreek gaan plaatsvinden, redden met deze investeringen in de gemeentelijke organisatie? De inschatting is dat het antwoord op deze vraag moet zijn dat het een moeizame zaak zal worden. Er wordt niet substantieel verbetering aangebracht aan de gemeentelijke organisatie. De drie-, twee- en één man/vrouw functies blijven. Bovendien lonen investeringen in bijvoorbeeld de informatiehuishouding van de gemeente (privacy aspecten en beveiligingsniveaus bijvoorbeeld) zich niet voor een periode van zes jaar. Ook ligt het in de aanloop naar 2023 meer voor de hand de samenwerking te zoeken met andere gemeenten, om kosten te besparen en kwetsbaarheid te verminderen.

4. Een gehele of gedeeltelijke ambtelijke fusie.

Een gehele of gedeeltelijke ambtelijke fusie is een mogelijkheid die op kortere termijn een oplossing kan bieden voor de kwetsbaarheid van de organisatie en die bij investeringen kan leiden tot kostenbesparingen.

Of een ambtelijke fusie geheel of gedeeltelijk moet zijn is een zaak van nadere uitwerking. Het is beide mogelijk en ook afhankelijk van de fusiepartner. Bij een fusie van de gemeentelijke organisatie, geheel of gedeeltelijk, mag worden verwacht dat er efficiencywinst ontstaat, terwijl er in de beginfase (twee jaar) extra kosten zijn, de zogenaamde frictiekosten. Tevens ontstaan er grotere eenheden die uiteraard minder kwetsbaar zijn. Een nadeel van het plaatsen van een organisatie, of onderdelen daarvan, op afstand is dat de communicatie daarmee moeilijker wordt. Op grotere afstand leidt tot een gevoel er minder greep op te hebben. Onderbrengen van (delen van) de organisatie bij een andere gemeente kan er ook toe leiden dat de identificatie van de medewerkers met de eigen gemeente vermindert. Dat is een nadrukkelijk aandachtspunt. Een nadeel is ook dat een ambtelijke fusie leidt tot een lange transitieperiode, waarbij de aandacht van het bestuur en de organisatie afgeleid wordt van het aanpakken van de opgaven in ons gebied. De discussie over de toekomst van de gemeente zal nog jaren blijven voortduren en dat is ongewenst. Ook zal het de positie van de gemeente Wijdmeren in de regio niet ten goede komen, immers inzet in de regio zal sterk afhankelijk zijn van de prioriteiten die samen met de ambtelijke fusiepartner moeten worden gesteld. Tenslotte moet ook bedacht worden dat een gehele of gedeeltelijke ambtelijke fusie zal worden gevolgd door een bestuurlijke fusie met dezelfde fusiepartner, echter dan op een later tijdstip. De uitspraken van de gedeputeerde in de raadsbijeenkomst van 5 oktober jl. waren daarover duidelijk. Het is niet te verwachten dat de provincie, na drie rapporten over de bestuurlijke constellatie van de regio, het aangaan van fusies nog verder zou uitstellen of zelfs afblazen.

Nog niet bekend is of er omliggende gemeenten in de provincie Noord-Holland zijn die bereid zijn een ambtelijke fusie met Wijdmeren aan te gaan. Het is wel duidelijk dat dit niet van Utrechtse buurgemeenten zoals Stichtse Vecht hoeft te worden verwacht.

Indien deze optie door de raad wordt gekozen en er gemeenten zijn die bereid zijn zo'n ambtelijke fusie met Wijdmeren aan te gaan, dient er een Plan van Aanpak te worden gemaakt dat uiterlijk per 1 april 2017 beschikbaar moet zijn. Eventueel is daarbij inzet van een externe nodig. Een evaluatie eind 2017 of begin 2018 moet daarbij aantonen dat de bestuurskracht substantieel is verbeterd.

5. Bestuurlijke fusie met één of meer andere gemeenten.

Een bestuurlijke fusie waarbij de gemeente wordt samengevoegd met één of meer andere gemeenten is een adequate oplossing met de charme van de duidelijkheid. Daarmee wordt ook een begin gemaakt met het proces om te komen tot minder gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en dus een bijdrage geleverd aan de verbetering van de regionale bestuurskracht. De charme van de duidelijkheid is gelijktijdig het nadeel van deze oplossing. Immers veel burgers hechten aan een zelfstandige gemeente, waarmee zij zich ook identificeren. Nog sterker dan met de zelfstandige gemeente Wijdmeren identificeren zij zich echter met hun eigen dorp of kern. De enquête van DorpsBelangen Wijdmeren en de handtekeningenactie van de actiegroep Wijdmeren 2020 laten in ieder geval een betrekkelijk gering draagvlak zien voor een fusie met Hilversum. Ook in de gemeentelijke enquête resultaten is te zien dat een meerderheid weinig voelt voor fusie. Het is echter uiteindelijk op lokaal niveau aan de gemeenteraad om een definitief oordeel uit te spreken. Bestuurskracht is geen referendumwaardig onderwerp. Immers een keus bij een referendum moet ook uitvoerbaar zijn en dat is niet het geval als de bevolking zou kiezen voor een zelfstandige gemeente en die zelfstandige gemeente heeft onvoldoende bestuurskracht.

Een bestuurlijke fusie lost het probleem van het “democratisch gat”, indien meer gemeenten betrokken zijn, grotendeels op. Indien de fusie met Hilversum plaatsvindt ontstaat een gemeente met 110.000 inwoners, op de ranglijst naar grootte in Nederland nummer 25. Een gemeente die uiteraard meer mogelijkheden heeft om de strategische opgaven in onze regio aan te pakken en die in de regio een sterke positie inneemt. Een bestuurlijke fusie op een zo vroeg mogelijke datum zorgt er ook voor dat de gemeente Wijdmeren niet in een lange transitieperiode terechtkomt die veel aandacht zal vragen van het bestuur en de organisatie. Aandacht die dan niet wordt besteed aan de opgaven in de gemeente en in de regio. Bij een bestuurlijke fusie naar een gemeente van deze omvang is extra aandacht nodig voor de dorpen, wijken, buurten en kernen van de nieuwe gemeente. Wij onderschrijven de passage daarover in de zienswijze van de gemeente Hilversum. Citaat: “Wij benadrukken dat onderwerpen die direct raken aan de identiteit en het voorzieningenniveau van de buurt, wijk of dorp een veel sterkere sturing en autonomie op dorp, wijk en buurtniveau vragen dan nu het geval is.” Einde citaat. Hilversum hanteert hierbij het motto “geen opschaling zonder afschaling”.

En dan te weten dat Hilversum zo snel mogelijk wil doordenderen naar:

1 Gooistad

En dat alle fusiekandidaten die daaraan bijdragen bij Hilversum hartelijk welkom zijn.

Overwegingen:

Gelet op het voorgaande komen wij tot de volgende overwegingen:

- Wij onderschrijven de analyse van het rapport, zowel op gemeentelijk als op regionaal niveau.
- Wij zien de noodzaak om binnen afzienbare termijn tot voldoende gemeentelijke en regionale bestuurskracht te komen.
- Wij achten om redenen zoals weergegeven in de tekst de opties 1 t/m 3 niet gewenst.
- Wij hechten waarde aan de opvattingen die voortkomen uit de enquête van DorpsBelangen Wijdemeren, de handtekeningactie van de actiegroep Wijdemeren 2020 en de gemeentelijke enquête. Hieruit blijkt vooral:
  - o zorg over behoud van de identiteit van dorpen en kernen
  - o een commitment ten aanzien van intensieve samenwerking in de regio
  - o geen draagvlak voor een aanzienlijke lastenverhoging.

Dilemma:

Wij onderschrijven de analyse van het rapport van Deloitte en zien de zorg die er leeft over het behoud van de identiteit van de dorpen en kernen.
Tegelijkertijd stellen wij vast dat de bestuurlijke opgaven in het belang van onze inwoners niet kunnen worden gerealiseerd. Hiervoor is onvoldoende bestuurskracht aanwezig. Dit leidt tot de volgende conclusies.

Conclusies:

Wij stellen de raad voor het volgende op te nemen in de zienswijze aan de provincie Noord-Holland:

**aha, nog groter dus .....
daar komt de aap uit de mouw**

Wijdemeren ziet één gemeente Gooi en Vecht als "stip op de horizon". Wijdemeren zet in het belang van de actuele lokale en regionale noodzaak, vanaf heden in op tussenstappen die daartoe dienstbaar zijn. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de regio wordt dit al dan niet met een tussenstap van drie of twee gemeenten bereikt. **dus jarenlang druk zijn met jezelf**

Op lokaal niveau wordt in deze bestuursperiode tot maart 2018 niet ingezet op een bestuurlijke fusie. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de maatschappelijke opvattingen die er zijn.

en ook niet op een ambtelijke fusie?

Wel wordt in 2017 overlegd met Hilversum en eventueel meerdere gemeenten over het aangaan van een ambtelijke fusie, al of niet gedeeltelijk. Op basis daarvan wordt uiterlijk op 1 april 2017 een Plan van Aanpak opgesteld, waarbij de uitvoering kan doorlopen tot in 2018.

dus we zitten dan al met het hoofd in de strop voor een bestuurlijke fusie !

De ambtelijke fusie wordt op een zo vroeg mogelijk tijdstip gevolgd door een bestuurlijke fusie met Hilversum en eventueel meerdere gemeenten, één en ander afhankelijk van de ontwikkelingen in de regio. Uiteindelijk leidt dit op termijn tot één gemeente Gooi en Vechtstreek.

en zo krijgen we in maart 2018 Fop-verkiezingen !!!

Tenslotte

Wij verzoeken de raad een standpunt in te nemen. Tot slot hechten wij er waarde aan nog eens te benadrukken dat naar onze opvatting de identiteit van de dorpen en kernen evenals bij de vorming van de gemeente Wijdemeren gewaarborgd zal blijven en zelfs versterkt zal worden.

alsof dat vanzelf gaat

Raadsvoorstel
Onderwerp: zienswijze bestuurskrachtonderzoek
Datum: 2 november 2016

Wijdemeren, 2 november 2016

Burgemeester en wethouders van Wijdemeren,

de secretaris,
drs.J. Visser

de burgemeester,
drs. M.E. Smit

RAADSBESLUIT

De raad der gemeente Wijdemeren;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 2 november 2016

Gelet op

B E S L U I T

Een zienswijze, als bijgevoegd, op het rapport bestuurskrachtonderzoek Gooi en Vechtstreek "Het resultaat telt" van 29 augustus 2016, gericht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 november 2016

De raad voornoemd,

de wnd. griffier,

de voorzitter,

drs. C.M. de Heus

drs. M.E. Smit

Afschriften van dit besluit naar: